

Marcus Eu- cibus exorant, ut ea quæ ille uerbo prædicabat, ad perpetuum eorum com monitionem habendam, scripturæ tradiceret, quo domini foris ipso in huiuscemo uangelista di uerbi meditationibus permanerent. Nec prius ab obsecrando defisiunt, um Rome quam quæ orauerant, impetrarent. Et haec fuit causa scribendi, quod secundum Marcum dicitur Euangeliū. Petrus uero ut per spiritum sanctum regium se spoliatum compenit furto, delectatus est fidem eorum per hæc deuotionem, & considerans factum quæ confitauit, & in perpetuum legendarum scripturam ecclesijs tradidit. Clemens in sexto Dispositionum libro, hac ita gesta esse describit. Cuius simile dat testimonium etiam Hierapolites episcopus nomine Papias: qui & hoc dicit, quod Petrus in prima epistola sua quam de urbe Roma scriptum meminerit Marci, in qua tropicè Romam Babylon nominavit, cum dicit: Salutis uos ea quæ in Babylone est electa eccliesia, & Marcus filius meus.

Ut primus Marcus per Aegyptum Christi notitiam prædicavit.

Cap. XV.

Marcus Ale- **xandrini** Chriſtū pre dicat.

Huc autem Marcum tradunt primum ad Aegyptum perrexisse, atque inibi Euangeliū quod ipse conciperat, prædicasse, & ipsum primum ecclesiā apud Alexandria constituisse. Tanta autem referunt multitudine credentium uirorum ac mulierum, primo ingressu exemplo sobrietatis eius & continentiae congregata, ut etiam conuertatio eorum qui per ipsum crediderant, & uita totius abstinentiae, ac frugis uiron sobriæ contulit, librum memorie mandarentur à uiro dexterissimo Philone, quem sermo tenuit temporibus Claudi Imperatoris Romanum uenisse, & Petrum Apostolum uidisse, atque eius adhæsisce colloquio, uerbum Dei prædicantis. Quod ualde est uerisimile, quia & scripturam istam, quam diximus, posterioribus ab eo temporibus constat esse compositam. In qua euidentissime omnia eccliesia instituta complectitur, quæ & tunc tradita sunt, & in hodiernum servantur a nobis. Sed & abuentum uitas, eorum duntaxat qui nunquam in eccliesi uel monasterijs degunt, describit a liuidum. Vnde planè manifestissime proditur, non solum sciens quæ nostra sunt, sed & amplectens: quippe qui diuinis laudibus extulit sui temporis apostolicos uitos, ex Hebreorum (quatum intelligi datur) præcipue genere credentes: quoniam quidem confitat, quod hi qui sub apostolis ex Israelitis credebant, Iudaicis adhuc institutionibus, & legis observationibus inhæreabant.

Quidam abuentibus apud Aegyptum Philo scribat.

Cap. XXI.

Apoloſtoli ui- **ri ex Hebreorum genere.** **mod. Bi's** **Biopticus** **ker ap.**

Hic igitur describens hæc in libello, quem de Vita theoreтика supplicium adiutulauit, nihil omnino de proprio uel extrinsecus addit: sed primo cultores, omnium uiros ipsos cultores, & foeminas cum ipsis, ait cultrices appellari. Cultrices. Caufam uero huius vocabuli, uel ex oductam, quod conuenienter ad se animas, tanquam rudes & agrestes excolerent, uel quod erga Deum cultum pura & integra conscientia perdurarent. Quod nomen siue ipse imponuit primus illis, ex ipsorum actibus colligens: siue uero in initij ita appellabantur, qui secundum Euangeliū uiuebant, antequam Christianorum appellati per omnem locum diffunderetur: nihil interest, dummodo ex ipsis rebus nomen ad quos pertineat, comprobetur. Dicit ergo primo omnium, quod renunciem cunctis facultatibus suis, qui se ad huiuscmodi philologiam dederant: & bonis suis quibus interest, cedant. Tum deinde, quod omnes etiam uitæ sollicitudines procul abjiciant: & extra urbē egredi, in horulis, uel exiguis quibusq; agellulis degant, refugientes imparis propositi confititia, & uita dissimiliis contubernia, scientes, impedimento esse hec arduum uolentibus iter uitiosum incedere. Tali quippe ordine calore fidei in citati

etiam hi qui primitus credebant, uitam duxisse memorantur, scilicet euidenter in Actibus Apostolorum legimus scriptum: quia omnes qui credebant sub apostolis, possessiones suas & prædia uidentes, precia ponebant ante pe- **initium libri** des apostolorum, & diuidebantur unicuique prout opus erat, ita ut non esset Philonis de quisquam in eis egens. Quia ergo & hic similia scribit geri ab his qui apud uitam nostram Alexandriam credebant, scilicet illi qui in Hierosolymis ante crediderant, certi, id est, de tum est quod idem actus, eademq; institutio, eadem sine dubio & religio apud apostolos ut nis fidem designat. Denique libro ipsi (de quo supra diximus) tale initium de- **ris quem in-** dit: In multis, inquit, est orbis terrarum partibus hoc genu hominum. Oportebat scripti namque perfecti huic boni participem fieri omnem Graeciam, omnemq; Bar. de uita con- **tempnitiva** bariam. In Aegypto tamen maior est copia per singula quæcunque territoria, præ templatina cipue autem circa Alexandriam. Nam optimus quisq; ex omnibus locis, ue. **supplicium**, lut ad uberi patris glebam festinus accurrit colonus. Regio quædā est phi quod uidelicet lofophis magis quam frugibus opportuna, supra lacum cui Maris nomen est celestia est, sita, collucis quibusdam molliter & clementer erecta, ad munimentum contemplativa simul atq; aeris temporem commoda. Post hæc descriptis eorum habitacu tur, & sem- lis, ut se habeat singulorū qualitas & situs, etiam de eccliesiis quæ apud eos per Deum sunt, ita dicit. Est autem, inquit, in singulis locis consecrata orationi domus, oriente, que appellatur **oratores**, uel **prosceptrum** & **curia**, autem in nostra lingua signifi- care potest honestiori conuenticulum, in quo secedentes, inquit, honesta & casta uitæ mysteria celebrant, nihil illuc prorsus quod ad cibū postq; pertinet, inferentes, uel ad reliqua humani corporis ministeria, sed legis tantu libri, & volumina prophetarum, hymnos quoq; in Deum, ceteraque his simili- lia, quorum disciplinis atq; exercitijs instituti, ad perfectam beatamq; uitam studijs iugibus coalescent. Et post aliquanta iterum dicit: Ab ortu autem diei usq; ad uicem omne eis spaciū studiorū exercitijs ducitur, quibus ad diuinam philosophiam per sacras literas imbuuntur, patrum leges in al- legoricam intelligentiam deducentes. Quoniam quidē formas esse & ima- gines, ea quæ in legis litera scripta sunt, opinant, latentis intrinsecus profun- **Euangelie** di cuiudam diuinisq; mysterijs. Habent autem etiam disputationes quædam, & id est, institu- **atq; Apoflo-** **interpretationes** ueterum uirorum, qui & autores ipsius **actuorum** extiterunt, ti. **selles.** **lici lib. com-** **ponunt no-** **nos Psalmos.**

quos eis allegorice ac figuralem intelligentiam norma quæ plurimis scriptoriis suorum cōstat tradidisse monumentis, quorum illi uelut itineris sui ducunt, & autorum instituta pariter sequuntur, & morem. Hæc autem dixisse hunc ui- **Continuitatis** **tuum certum est de Euangelicis atq; Apostolicis libris, in quibus quomodo** **lex & propheta spiritualiter intelligi debeat, edocetur. Post pauca rursum** **etiam de eo, quod Psalmos faciunt nouos, ita scribit: Itaq; non solum subtillus** **intelligunt hymnos ueterum, sed et ipsi faciunt nouos in Deo, omnibus eos** & merit, & honesta satis & suauis copiae modulantes. Multa quidē & **alta in eodem libro enumerat, quæ à nostris uel in eccliesi, uel in monasterijs** exercentur. Sed properandū nobis est illa ex omnibus dicere, quæ eccliesia- **sticam propriæ continentiam, ex quibus cuius manifestum est, debet,** ad eccliesiam pertinere quæ scripta sunt. Ait ergo: Continentiam uero uelut **fundamentum quoddam primò in animo collocant, & ita demum reliquas** super hanc pergit edificare uitutes. Cibum potumq; nullus eorum capit **Dicit.** **ante solis occasum: uel dicit tempus lucis eti philosophia studijs, cur auero** corporis & nocte sociantes. Nonnulli autem post triduum in communio- **nem uenient cibi, quos scilicet edacior studiorum fames perurget. Iam uero** hi qui in eruditionibus sapientia, & in profundiore intelligentia factorum uo- **luminum conuersantur, tanquam copiosis dapibus inhiantes, expleri ne-** queant, & contundo acrius inflamantur, ita ut nec quarto iam, nec quinto, **sed sexto demum die non tam desideratum quæ necellatū corpori indul-** **geant.**

geant cibum. Hæc Philonem de nostrorum institutis referre, quis potest dubitare? Quod si cui uidetur adhuc ambiguum, adhibebimus etiam alia eius dicta, quæ nulli omaino, nisi nostris tantummodo conuenire, etiam infideles. **Fœmine virilissimus quisq; fatebitur.** Ait ergo: Cum uiris autem quod dicimus sunt & feminæ, in quibus plures iam grandææ sunt uirgines, integratam calsi corporis, nō necesse est aliqua, sed devotione ferantes, dum sapientia studijs semet gestiunt non solum animo, sed & corpore consecrare, indignum ducentes, libidini mancipare uas ad capiendam sapientiam præparatum: & eadere partum eas, à quibus diuini uerbi concubitus sacrofancius & immortalis expetrat, ex quo posteritas relinquitur, nequaquam corrupteles mortalitatis obnoxia. **Quod si adhuc parum uidetur istud, audi quid post aliud.** Modus inter quanta scribat. Tractatus autem sacrorum, inquit, uoluminum huiusmodi prestandi scribi, ut magis allegoricis opinionibus utantur: quoniam quidem omnis pietas. Lex uirilis istis uidetur animali esse similes, quod corpus quidem habeat ipsam literam, & ea quæ secundum literam designantur: animam uero, oculum Allegoria. in linea spiritalem & inuisibilis sensum, quem illi ab autoribus suis edocti, sublimius & nobilius uelut inspicentes per speculum contemplantur, explicitis etiam nominibus admirandas quadam species intelligentiarum proferentes. Quid autem addere his opus est, etiam de conuentibus eorum quæ scribit, & ut seorsum quidem uiri, seorsum etiā in iisdem locis fœminæ congregentur, & ut uigilias, sicut apud nos fieri moris est, peragant, & maxime diebus illis cum passionis Dominice solennitas celebratur, cum in ieiunis penitentiae, & lectionibus sancti auditum præbere consueuitur. Quæ omnia expressit. Et ut unus ex omnibus consurgens in medio, psalmum honestis modulis concinat, utq; præcenti etiū unum versiculū, omnis multitudine respondet: atq; in ipsius diebus in terra recumbentes (sicut antiqui moris uulse dicitur) uinum quidem nemo omnino, ut ipse ait, ne gustu quidem continat, sed nec quamlibet carnem: tantum autem aqua sit eis poculum, & panis cum sale uel hyssopo cibus. Addit autem adhuc his, quomodo fæcates uel ministri exhibeant officia sua, vel quæ sit supra omnia episcopalis apostolicis sedes. Quæ cuncta si quis plenius uult & exploratiors discere, ostendimus ex quo ita fonte debeat haurire. In quibus supra dictus uir Ecclesiastæ in institutionis initia, & originem apostolicam atq; etiam Euangelicae traditionis intexit. Est autem idem Philo affluentissimus quidem in eloquacia, in senibus autem profundissimus, & in interpretatione atq; intelligentia diuinorum scripturarum subtilissimus, copiofæ inuentiens, & copiosus eloquens. Multa denique diuini nobis etiam ipse in genii sui monumenta dereliquit. **Qui ad nos peruenierunt philonii libri.**

Cap. XVIII.

Libri Philo- **P**rimo quidem per ordinem in Genesim scriptis libros, quos adiutauit, nus. Sacrae legis explanatio figuralis. Tum deinde & alios continentes sparsim de diversis capitulis quæstiones: in quibus quæ requiri debeat, & proposim, & soluit, quas **Quæstiones & absolutiones de Genesi & Exodo, adiutauit.** Sunt & alij eius libri, qui superscribuntur, Propositionum, qui sunt, De agricultura duo, & De temulentia duo. Sed & alij quam plurimi extant eius libri, dicasis uecabulis adnotari, sicut est, Quæ sim pro quibus mens debet orare Deum. Et De confusione linguarum.

Denatura

De natura & inuentione. De his quæ congregari debeat ad erudiendum. Et, Quis sit qui haeres sit diuinorum. Quæ sit æqualium & inæqualium diuissio. Item, De tribus uitriis quas descriptis cum ceteris Moyses. Item, De his quorū in scripturis nomina commutata sunt, & quibus ex causis commutata sunt. In quibus refert se scriptisse etiam De testamentis primum & secundum. Est & alius liber eius, De captiuitate, & De uita sapientis, eius qui secundum perfectam iustitiam & leges naturales consummatus est. De gigantibus. De eo quod in conuertibile sit quod diuinum est. De Moysi uita libros quinq;. De eo quod à Deo sint formia. Hæc penè omnia in Genesim scriptis, Sed al. omnia, & in Exodus questionum & absolutionum libri quinq;. De tabernaculo. De decem uerbis legis. De his quæ inferuntur sub specie decalogi. Et, De animalibus quæ sacrificiis deputata sunt, & quæ sunt species sacrificiorum. Quæ sunt propria in lege bonis præmia, & malis maledicta. Tum præterea singulares eius libri De prouidentia. De ludæis apologeticus liber, hoc est de uita urbana. Et, Ad Alexandrum, dicentem rationem habere muta animalia. De eo quod seruus sit omnis qui peccat. Item alius, De eo quod liber sit omnis qui bonis studijs operam præbet. De uita theoretica, uel supplicium. Hic ipse in quo & de apostolicis uiris esse quæ scripta sunt, supra edocimus. Sed & Interpretationes nominum Hebraicorum, quæ sunt in lege & prophetis. Hic temporibus Caij imperatoris Romam profectus, cum de impiereate Caligula atq; impunitus Caij quam plurima scripsit, que per ironiam De uitritu An. Do. 40, bus adiutauit, & ea senatus recitatet, in tanta admiratione habitus, ut bibliotheca digna eius scripta deceruerentur. Verum per idem tempus Paulo apostolo ab Hierusalem in circuitu, & usq; ad Illyricum prædicatio nem uerbi dominici ministrante, Claudius imperator ludæos urbe depellit. Tunc Aquila & Priscilla cum ceteris ludæis expulsi, Asiam ueniunt, ibique cohaerent Apostoli, tum primum ecclesiæ inibi fundamenta facient, sicut docet liber de Actibus Apostolorum conscriptus. **Cuiusmodi clades compresserint Iudeos ipso die Pasche.**

Cap. XIX.

Claudio uero adhuc in imperio perdurante, in ipsa solennitate Paschæ Trices mille tanta ludæis perturbatio & uastitas Hierosolymis accidit ex seditione Iudei opere commota, ut illi soli qui in foribus templi confitipatione populi necati presi. sunt, trigesita millia ludæorum numerantur. Et conuersus est dies felius eorum in lacum. Sed & alia quamplura ludæis mala irrogata Iosephus per hæc uerba designat. **Quædam etiam sub Claudio Hierosolymis gesta sunt.**

Cap. XX.

Claudius, inquit, Agrippam, filium Agrippæ, ludæorum regem constituit. Felicem uero totius prouincia, Samaræ quoq; & Galilee, & regionis que dicitur Transordanem, procuratore misit. Et post pauca additæ deorum rex, **Yy etiam**

Felix pro
rator ludus.

etiam hæc inflammatur autem & seditio acerbissima à pontificibus aduersantes sibi sacerdotibus & primos plebis Hierosolymorum, quorum singuli conquisitum facientes & perditorum iuuenium, & nouis rebus gaudientium manum, duces semetipos propria factionis instituebant. Qui confligentes adiunxerunt, primo conuicjus lacessere, tum deinde & saxis fruicē sternere nec quisquam erat qui coerceret, sed agebantur omnia tanquam in urbe non habentem rectorem. Igitur pontifices in tantam ueneri proteruiam, ut seruis suis ad Pontifices suā areas missis inuaderent decimas, qua sacerdotibus debebantur. Et accidens in repte, inedia deperirent. Ita seditionum uiolentia ius fas & confederat, item post pauca subiungit etiam hæc: Nonnunquam autem etiam in media civitate occurrentes sibi trucidabant, præcipue in diebus festis siccarii plebis admixti, occultatis pugionibus oberrantes, ut quisq[ue] designatus eis comitatu inciderat, perimebant. Et arte nefaria cum corruſetis, quem oculo uulnere strauerant, tum idem ipsi perculsores uelut indignari se simulabat aduersum eos qui hæc in media uirbe committerent: atque hoc modo occidit eorum facinora permanebant. Et primus omnium lonathas interierit, post illum quā plurimi iugulantur, ita ut iam ipsi mortuus est grauior interierit uerius metus mortis, dum unusquisque quasi in proiectu semper positus, permanentia singula speraret interfici. Post hæc autem interieciis quibusdam, addit etiam ista.

De Aegyptio, cuius Actus apostolorum faciunt mentionem. Cap. XXI.

An. Do. 54.

Grauius uero omni hac uastatione afflxit Iudeos Aegyptius quidam falsus propheta. Qui cum uenisset ad Iudeam, homo magus, fidem sibi propheta magica arte conciuit, & continuo ad triginta milia uirorum congregans, & ductans eos per desertum, peruenit cum ipsis ad montem qui vocatur Olympti, paratus inde irrue Hierosolymam, & ui ac potestate urbem tenere, simul & Romanorum praefidia, ac plebem tyrannidis subiugare, fretus se omnia his quos se cum eduxerat fatellitus. Sed conatus eius preuent Felix confestim cum armatis obuiam pergens, fecum etiam plebe reliqua conspirante congressione facta, Aegyptium, quidem cū paucis in fugam uertit, perempti uero alijs, alijs etiam capiti, temere cepta facile restinxit. Hac in secundo historiarum libro Iosephus referit. Operarium tamen est, hæc quæ de Aegyptio scribit cum illis quæ in apostolorum actibus designata sunt, comparare, ubi sub Felice tribunus, qui in Hierosolymis erat, ad Paulum, in quem Iudea fuerat commota seditio, dicit: Nonne es tu Aegyptius ille, qui ante hos dies concitaueras populum, & eduxeras in desertum ad quatuor millia hominum sicciorum? Sed sufficientia de Felice.

Quemadmodum de Iudea Paulus Romanum missus in uinculis, omni culpa liberatus sit. Cap. XXII.

An. Do. 55.

Intra Claudio tredecim annis & octo mensibus Romanorum imperio perfuncto, Nero suscepit principatū. A' quo Festus mittitur in Iudeam succedere Felici, apud quem causa dicta Paulus uincus mittitur Romanum, Aristarcho se concomitante, quem consequenter in epistolis suis concipiūtum appellat: sed et Lucas, qui et acius eius, exeterorumq[ue] apostolorum scribit, sed præcipue Pauli; de quo etiam hoc in fine designauit, quod biennio in uirbe Romam positus, uerbū Dei prædicabat, nemine prohibente. Quem tamen affuisse sibi, & defendisse apud Neronem, & rursum profectum esse ad prædicationis officium, sermo confirmat, & post hoc denuo redisse ad supra dictam uirbe, ubi & martyrio consummatus est: tunc cum in uinculis positus, secundam ad Timotheum scribat epistolam, in qua & de prima sua

ma sua defensione, et de presenti simili indicat passione. Suscipe ergo de his singulis testimonia. In prima (inquit ipse Paulus) mea defensione nemo misit mihi affuit, sed omnes me dereliquerunt. Non illis imputetur: Dominus enim aluit mihi, & confortauit me, ut per me predicatione completeretur: & audiant omnes gentes, quia liberatus sum de ore leonis. Manifestissime per hæc designat, quia primo quidem ut per ipsum excepta predicatione completeretur, liberatus est de ore leonis. Nero enim scilicet in leone pro crudelitate significans. Tum deinde in consequentibus adiicit, & dicit: Liberavit me Dominus de ore leonis. Praeidebat enim in spiritu consummationē luam, propter quod & dixit: Quia liberatus sum de ore leonis. Et iterum: Liberavit me Dominus ab omni opere malo, & salutem faciet in regnum suum celestis significans per hæc, quod esset confessum martyrio coronandus. De quo tamen euidenter in eadem epistola dicit, scribens: Ego enim, inquit, fam immolor, & tempus resolutionis mea instat. Hac autem dicta sunt a nobis ut ostenderemus, quia non eo tempore, quo Pauli auctor in uirbe Roma conditius Lucas, martyris perfunctus est Paulus. Potuit enim fieri, ut initius adhuc senior esset Nero, & defensionem Pauli pro nostro dogmate non aspernante acciperet: procello uero temporis cum ceteris malis aucta sit eius etiam in Apostolos saecularis rabies.

vt sit tacitus p[ro]p[ter]ius, qui frater Domini est dicitur. Cap. XXIII.

2. Tim. 2. 6.

Igitur Iudea posteaquam Paulus ad Cælarem, quem appellauerat, à Fe. 10. 2. 6. sto transmissus est, & frustras insidias quas ei terenderant, uident, in lacubum fratrem Dominum immunitatem nequitas sua uertunt, cui episcopalis in Hierosolymis delata ab Apostolis fuerat sedes. Quemq[ue] hoc modo adorari sunt. Producunt in medium, abnegare eum fidem Christi coram omni populo expectunt. At ille contra omnium opinionem, uoce latissima & multo maiore quam uellit, coram uero populo cum omni fiducia profiteretur, filium esse Dei Saluatorem & Dominum nostrum Iesum Christum. Tum illi non ferentes tam gratae & tam liberum testimonium uiri, pro eo maximè quod iuslissimum apud omnes habebatur ob religiose & continētissima uita meritum, in necem eius uertunt, fauente tibi occasione temporis ex morte rectoris. Contigit enim festum per idem tempus obire apud ludrum, & sine rectorre ac principe esse prouinciam. Nam mortis laco modus iam quidem & in superioribus à nobis Clementis sermonibus indicatus est, cum de pinna templi eum præcipitatum, & fullonis perculsum uocie describit. Exploratus tamē de eo Iosephus, qui post ipsas statim primas Apostolorum successiones fuit, in quinto commentariorum suorum libro, his uerbis refert: Suscepit, inquit, ecclesiam cum Apostolis frater Domini Iacobus, qui ab omnibus cognominatus est Iustus, ab ipsis Domini temporibus perdurans, usq[ue] ad nos. Et multi quidem lacobi uocati sunt, sed hic ex utero matris sua sanctus fuit. Vinum & siceram non bibit, sed neque animal manducat: ferrum in capite eius non ascendit, oleo nō est perunctus, balneis non est usus. Huic soli licet at introire in sancta sanctorum. Neq[ue] enim laneo utebatur indumento, sed tantum sindone. Solus ingrediebatur templum, & iacebat super genua sua, orans pro populi indulgentia, ita ut orando callos faceret in genibus ad modum camelii, semper genua flexendo, nec unquam ab oratione cesando. Itaq[ue] pro incredibili continentia & summa iustitia appellatus est Iustus: & Oblitas, quod est interpretatione, munimentum populi, & iustitia, sicut & prophetæ indicarunt de eo. Quidam ergo de septem harefibus quae erant in populo (de quibus supradictus scripsimus) interrogabant eum, quod esset osium Iesu. At ille dicebat, hunc esse Saluatorem. Ex quibus aliquanti crediderunt, quia Iesus est Christus.

Y 2 stus.

flus. Illæ autem hæreses (quas supra diximus) non crediderunt, neq; sunt exis-
te cum, neq; uentur ut retribuat unicuique secundum opera sua. Qui vero
crediderunt, per Jacobum crediderunt. In quibus cum multi etiam ex principi-
bus credidissent, perturbatio erat iudeorum, & scribarum, & pharisaorum,
dicentes: Nihil tam supererit, qui omnis populus credit in Iesum, quod ipse
sit Christus. Conuenientes igitur ad Jacobum, dicebant ei: Oramus te, ut reuo-
ces populi, qui ecce erat in Iesu, putas quod ipse sit Christus. Deprecamur
ergo te, ut suades omnibus conuenientibus in die patchæ de Iesu. Tibi enim
omnes obtemperamus, & de te sanos quam populus testimoniū ferimus,
quia iustus es, & persona nullius accipis. Tu ergo suade populo de lerone
erret, quia omnes tibi obedimus. Ascende itaq; in excellum locū pinnæ tem-
pli, ut in edito positus appareas omnibus, & uerba tua audiantur à cunctis,
quia in diebus patchæ conuenient non solum iudeorū, sed & Gentilium mul-
titudo. Statuerunt igitur supra dictū scribae & pharisei Jacobū supra pianam
templi, & uoce magna clamantes, ad eum dicunt: Vitorū iustissime, cui omnes
nos obtemperare debemus, quoniam populus errat post Iesum qui cruci-
xus est, enuncia nobis quod sit istum Iesu. Tunc Jacobus ingenti uoce ad
eos respondit: Quid mihi interrogatis de filio hominis? Et ecce ipse ledet in
celo à dextris summa uitutis, & ipse uenturus est in nubibus coli. Cumq;
hac responsive & testimonio Jacobū multis satisfactū esset, & libenter au-
disserent quae Jacobus contestatus est, coepérunt glorificare Deum, & dicere:
Osanna filio David. Tunc rursus ipsi scribae & pharisei coepérunt ad inui-
tē dicere: Male fecimus tale testimoniū præstare de Iesu. Sed ascendamus,
& præcipitemus hunc deorum, ut ceteri terrarentur, & non credant ei. Si
mul & uoce magna exclamaverunt dicens: Oō, & iustus erauit. Et com-
pleuerunt scripturam, que in Isaia scripta est, dicentes: Austeramus iustum,
quoniam in uulnus est nobis, propterea fructū operum suorum manducabunt.
Ascenderunt ergo & precipitaverunt eum, & dicebant ad insuēm: Lapide
mus Jacobum iustum. Et coepérunt eū urgere lapidibus. Qui diecūs, non
solum mori non potuit, sed conueritus, & super genua sua recumbens, dice-
bat: Rogo Domine Deus pater, remite eis peccatum: nō enim sciunt quid
faciunt. Cumq; eum talia orantem desuper lapidibus perurgerent, unus de
sacerdotibus de filiis Rachab filii Rechabini, de quibus protellatur Hieremi
as prophetæ, exclamauit dicens: Parcite queso. Quid facitis? Pro uobis oīat
iustus hic quæ lapidatis. Et unus ex ipsis fullo arrepto fuisse, in quo res expi-
mere solent, cerebro eius illisi. Et tali martyrio consummatus est, ac sepulchrum
in eodem loco pro templum. Hic est qui extitit ueritas de Iudea Iudaei &
Gentibus, quia Iesu est Christus. Et nō multo post oppugnatione confequa-
ta est Vespasiani. Hæc latius quidem, sed consonanter Clementi etiam Ege-
sippus retulit, quod ita mirus quidam, & apud omnes homines opinatis-
mu obſeruatione totius iustitiae Jacobus habebatur, ut & iudeorum pru-
dentes quicq; crederent hæc esse causam statim conseqūitur oppugnationis
etiam Iacobū. Hierofolymorū, quod in illum rufus sceleratas inficerint manus. Et loe-
plus ita libi uideri euidenter per hæc uerba: Quæ omnia, inquit, ac-
ciderunt iudeis, pro uindicta Jacobī iusti, qui erat frater Iesu, qui dicitur Christus, quem iustissimum & piissimum omnium confessione uirum iudei in-
terfecerunt. Idemq; etiam mortem eius in uigilimo Antiquitatum libro his
uerbis designat. Mittit autem Caesar Albiniū iudeam p̄fectum, Festimor
te comperta. Ananias autem iunior (quem pontificatum suscepisse supra
diximus) proterius admodum, & insolens moribus, haræfim defendebat
Sadduceorū, qui in iudicij crudeliores iudeis ceteris uidentur, sicut iam su-
pra diximus. Hæc insolentia sua tempus datum credens ex morte Festi, con-
fessum

Iesum iudicūm condocat, & introducit in medium fratrem Iesu, qui dicitur Ananias
Christus, Jacobum nomine, & alios quām plurimos, quos uelut contra le-
gentem incusans, tradidit lapidandos. Quod facinus, si quis ex ciuiis propugna-
modestior fuit, & equi ac legis obseruantior, grauisimè tulit. Qui etiam oc-
culilegationem ad Cœfarem mittunt, orantes eum scribere Ananias, ne hæc
ceorū agat, quia nec prius huiuscmodi facinora recte commiserit. Quidam autem Iosephus A-
dam ex ipsis etiam Albino occurrit de Alexandria ad ipsos iter agerit, atq; namiam uo-
edocent, quod non licuerit Ananias se in consulto confessum iudicūm con-
cat Ananias, uocare. At ille commotus ex his qua dicta sunt, cum indignatione scribit & festum
ad Ananiam, communis ablaturum se ab eo iudicandi potestatem, qua Sextum.
non recte utebatur, quia et Agrippa rex eum tribus solis milibus functioni
hoc honore, priuauerit, & Iesum & Dammei filium in locum eius subroga. Al. Damnei
uerit. Hactenus etiam de Jacobo, cuius illa habetur epistola, qua prima scripsi. Ia-
bitur inter eas qua Catholicae appellantur. Scendum tamen est quod à cobi.
nonnullis non recipiat, nec facile quis antiquorum meminerit eius. Sicut Epis. Ia-
ne illius quidem, quæ dicitur iudea, quæ & ipsa est una de septem. Nos ta-
de. men scimus etiam istas cum ceteris ab omnibus penè ecclesijs recipi.
Qqd post Marcum primus episcopus Alexandrina ecclie ordinatus

in Annianus. Cap. XXXIII.

Igitur Neronis primo imperi anno, post Marcum euangelistam Ecclesiæ An. Do. 56.
apud Alexandriam Annianus sacerdotium suscepit. Sed Nero regno si. Annianus
bi potestate conualescere, post multa que animo conceperat nefaria & im Alexandria
pura flagitia, ad ipsam quoq; iam diuinatis rendebat iniuriam. Longum nra episco-
eli, & nostro opere inconuenientis, probra eius flagitiaq; describere, maximè p̄s post
cum multi de his plenius scripserint. Ex quorum libris si quis dedecorosam Marcu. E
eius uitam atq; omnibus sceleribus obnoxiam sete uult, facilius potest: in uangelistam.
quibus eum inueniet in tantu sceleri esse progressum, ut n̄ propriis qui- Nero qua-
dem ac domesticos temperauerit, sed & in matrem, & in fratres, & in uxores, ls.
atq; in omnes sanguinis proximos, & paricida extiterit, & incestus. His
igitur omnibus debeat, ut ipse primus ex imperatoribus Romanis etiam in
ipsum Deum impietatis arma conueteret, sicut Tertullianus, ut scripto-
rum nobilissimus, refert, dicens: Confulte commentarios uestrorum, illi reperi An. Do. 65.
etis primum quoque Neronem in hanc seclam, tum maximè Romæ ori-
tem, Cesareo gladio ferociſſe. Tali dedicatio damnationis nostra etiam Ruffinus
gloriatur. Qui enim scit illum, intelligere potest, non nisi grande aliquod
bonum à Neroni damnatum. Tentauerat & Domitianus, portio Neronis
de crudelitate, sed quasi & homo facile ceptum repressit, restitutis etiam
quos relegaverat. Tales nobis semper inseguatores iniusti, impii, turpes,
quos & ipsi damnate consueuistis, à quibus damnatos restituere soliti estis.
Hæc Tertullianus.

De persecutione Neronis, sub quo Paulus & Petrus pia confessione decollati

Jun. Cap. XXXV.

Igitur Nero, ut apertum se hostem diuinatis pietatisq; professus est, i-
p̄forum prius Apostolorum, quippe qui duces & signiferi erant in popu-
lo Dei expedit neces. Et Paulum quidē capite in ipsa urbe Roma, Petrum
vero cruci patibulo condemnat. Horum testimoniū quartæ extinfe-
cū, superfluum puto, cum rem gestam insignia usq; in hodiernum & splen-
didissima eorum monumenta testentur. Veruntamen scribit de his etiam
Caius quidam scriptor antiquus, qui cum Zephirino episcopo Romano
aduersus Proculum quendam Cataphrygan disputans, hac de Apostolo
tum commemorat locis: Ego, inquit, habeo trophya Apostolorum, quæ o-
fendam. Si enim procedas via regali, quæ ad Vaticanum ducit, aut via O-
ptor. Yy 3 stenisi

An. Do. 68.

Paulus decol-

latus.

Petrius incre-
cens actus.

Caius scri-
pтор.

Dionyſius stensi, inuenientes trophaea defixa; quibus ex utraque parte statutis, Romana communiter ecclæſia. Quod autem eodem tempore ambo paſſi ſint, Corin thorum episcopus Dionyſius, cum in urbe poſitus eſſet, & de scripturis di ſputaret, hoc dicit: Sed & uos habentes commonitionem à Petro & Paulo, Aliis, & ſcri plantationem Romanae & Corinthiorum ecclæſia coniunctis. Ambo ete pnis diſput. nim ſimul aduentantes, & in noſtra. Corinthiorum ecclæſia docuerunt, & Ecclesia Ro per omnem Italiā, atq; in hac urbe ſimil docentes, etiam martyrio patiē man. Ecclesia Co in opinione omnium eſt, conſirmator habeatur. Iofephus autem ſcribens Corinthiorum, quancladē ludæorum gentem peruerſerit, & ut eorum uafitas proponata ſit, addit etiam haec.

vi innumeris uide in malis affliti ſint, ac nouifimē contra Romanos armamouerint. Cap. XXVI.

An. Do. 67. V Erūm ad innumerā mala quæ ludæis acciderant, addit etiam hoc Flo ius. 20. 17. rūs, qui per idem tempus ludæa procurationem tenebat, ut honorabiles quoſque uiros flagris uerberaret, & in ipſa urbe ſacrificiſma Hierufalem patibulo ſuffriget, eo tempore quo perturbari ludæorum ſtatutum nouarum rerum molitionibus accidit, duodecimo ſcilicet anno imperij Nero nis. Sed & per omnem Syriam in ſeditiōis ſoludæorum atrociſſimam refert exercitam eſſe, exiuitiam, ita ut etiam illi qui per urbes ſingulas adinixi genibus commanebant, in hostiū numero depuarentur. Et uideres repletas inhumatis corporibus ciuitates, facientes mortuos ſimilcum parvulus fe nes, foeminarumq; abſq; illa ſexus reverentia nudata in publico relectas, cadauera, atque uniuersam prouinciam innumeris malis refertam. Sed tam tam diro hoc, & tam atroci ſpectaculo, multo grauius eos futurorum & per dies agnoscēntium malorum metus & formido terrebant. Haec ad uerbum Iofephus refert. Verūm in hoc loco de ludæis iſta ſufficiant.

ECCLESIASTICAE HISTORIÆ Liber Tertius.

In quibus locis Christum Apostoli prediſauerint. Cap. L

Apostoli.

 Gitur ludæi debitis cladi bus perurgebantur. Sancti uero Apostoli Domini & Saluatoris nostri, ceterique diſcipuli, ad prædicandum uerbum Dei, per ſingulas quaſq; orbis terre prouincias dirimuntur. Thomas (ſicut nobis traditum eſt) fortius eſt Partos, Matthæus Aethiopiam, Bartholomæus Indiam citeriorem, Andreas Scythiam, Ioannes Asiam: unde apud Epheſum, & comoratus eſt, & defunctus.

Qui primus Romanorum erexit ecclæſiam. Cap. II.

An. Do. 68.

Petrus Pontum, Galatiam, Bithyniam, Cappadociam, ceterasq; con fnes prouincias, ludæi duntaxat prædicanis, circumiſſe deprehenditur & ad ultimum in urbe Roma comoratus, ubi & crucifixus eſt, deorsum capite demerso: quod ipſe ita fieri deprecatus eſt, ne exequari Domino uideretur. De Paulo autem quid dicam, qui ab Hierufalem uſq; ad Illyricum repleuit Euangelium Chiristi, & ad ultimum ſub Neronem martyrium duxit. Haecita per ordinem in tertio libro Explanacionum Genelis Origenes exponit.

Rom. 1. 5.

De epiftolis Apostolorum. Cap. III.

Apostoli Pa

V Erūm Petrus Apostolus prædicationis ſuare monumēta nobis per pau ca dereliquit. Vna etenim eius epiftola eſt, de qua nullus omnino du bitate uit

bita dicit. Nam de ſecunda multis incertum eſt, apud plurimos tamen etiam ipsa legenda ſuicitur. Ille uero libellus qui dicitur Actus Petri, & quod non minis eius Euangelium nuncupatur, ſed & qua dicitur eius Prædicatio vel Reuelatio, in ſcripturis propterea Canonis non habetur: ſed ne aliquis qui Predicatio dem ſcriptorum ueterum uti eorum teſtimonijs inuenitur. Verūm proceſſu relatio de nobis historiæ narratione per opportunitatem locorum, cum ſcripto Petri, res Ecclesiasticoſ memorabimur, nec eſſari etiam ſcripturarum libros qui in autoritate elle debeat, & quorum minus ſequenda ſit autotitas, expoſitum. Interim Petri (ut diximus) prima epiftola ab omnibus ueteribus eſt recepta. Pauli quoq; manifestū quatuordecim ſunt epiftolas que in autoritate Epiftole Petri habentur, licet ſicim apud Latinos de epiftola que ad Hebreos ſcribitur li. ſententia, in tempore proferemus. Et libellus Hermæ, qui dicitur Paſtoris, cuius Paulus in epiftolis suis meminit, à plurimis nō eſt receptus: ab alijs autē Liber Hermae, qui inſtituuntur, iudicatur eſt, propter eos qui primis ad fidem institutionibus ſcribitur Paulus. Vnde & in nonnullis ecclæſia legitur, & multi ueterum ſcripto ſuariſſim librorum fide, quam mox etiam ueterum adſtipulatione firmabimur.

De ſuceptiōib; Apofolorum. Cap. III.

Paulus autem quod ab Hierufalem in circuitu uſq; ad Illyricum genti bus Euangelium prædauerit, ex iſpī ſuocibus comprobatur, & ex Petrus quib; his que Lucas in Actibus Apofolorum ſcribit. Sed & Petrus in quibus eſt prædauerit, am ipſe prouincij his qui ex circumciſione ſunt, prædauerit Christi pro Euangelium, prijs ſuocibus in ea epiftola, quam ipſius abſq; ambiguitate claruit eſſe, de signat, in qua ad eos qui in diſperſione ſunt, ſcribit fine diuino Hebreos. Iſpi etenim diſperſi dicuntur, tanquā propriis eſt diuino pulsi, & poſiti in diſperſione, ut ipſe, Ponti, Galatia, Cappadocia & Asia ac Bithynia: ex qui ipſe Hebrei. bus ſi qui conſtant in fide & amulatores uerbi Dei reperiunt, etiam regendas ecclæſias quas Apofoloi fundauerint, ſuſcepereunt, quorum nomina non eſt facile explicare per ſingulos. Ex Apofoloi tamen Pauli ſermonibus colligere poſsumus, permultoſ eſſe quos ille nunc adiutores, nunc commilitones, nunc etiam concupitios & conlaboranteſ in Euangelio, & comi tes nominat. Sed & Lucas in Actibus Apofolorum, plurimos eius ſocios me Timotheum, morat, et particeps prædictiōis, licet Timothei meminit, et Titii: quorū alter Titius. In Ephelo epifcopus, alter ordinandus apud Cretā ecclæſia, ab eo preficitur. Lucas. Iſphe autem Lucas, genere quidem Antiochenus, arte medicus, comes uero Euangelium Pauli, & ceterorum Apofolorum ſocius & neceſſarius fuit. Is ergo ſecundum Lucas in Pro dum hanc medicinā, quam ex Apofolorum uel ſocietate, uel traditione fuſcerebat, duos nobis medicinales libros, quibus non corpora, ſed anime cu logo ſuo. ſuperatur, explicuit: Euangelium ſcilięt in quo etiam ſic prefatatur. Sicut tradiſ. Geſu Apofol detinunt nobis, inquit, hi qui ab initio ipſi uiderunt, & miniftri fuerunt uerbi lorū, que uo Dei, quos & ab initio ſequunt ſum: & actus Apofolorum, quos non iam camus Acta. audiuit percepereat, ſed oculis inſpicerat. Tradunt autem, quod Euangeli Lucas ex ore ſuum ex Pauli ore deſcripserint, & ipſum ſit quod Apofolus ſuum Euan Pauli ſuſcere gelium ſoleat nominare, cum dicit: Secundum Euangelium meum. Sicut et pſi Euang. Marcus, qua ex ore Petri fuerant prædicta, conſcripſit. Memoratur autem Marcus ex excomiſbus Pauli Crescens quidam ad Gallias eſſe profectus, Linus uero ore Petri, & Clemens in urbe Roma ecclæſie præfuisse, qui comites & adiutores eius Crescens. fuſſe, ab ipſo Paulo perhibentur. Sed et Dionyſium Areopagitan apud A. Linus. thenas, quem Lucas deſcripſit prium Paulo prædicante credidisse, & in Clemens. ter ſocios eius fuſſe, & ecclæſia Atheniensium conſtat ſacerdotium ſuſcere Dionyſius Areopagita. pſiſſe. Sed nunc interim ad historiæ ordinem redeamus.